

УДК 352:323.2-053.81(477)

АНАЛІЗ НАПРЯМІВ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Грузд Марина Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри державного
управління, публічного адміністрування
та регіональної економіки
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Шеноголець Аліна Валеріївна,
заступник начальника Управління
у справах сім'ї та молоді,
Департаменту у справах сім'ї, молоді та
спорту Харківської міської ради

Сучасні тенденції в розвитку європейських країн свідчать, що активна участь молоді в суспільному житті є ефективним засобом досягнення позитивних змін не тільки в житті молодих людей, а й у побудові розвиненого демократичного суспільства. Важливим завданням сьогодення є реалізація державної політики, спрямованої на створення сприятливого середовища для молоді, забезпечення дотримання прав на вільний і всебічний розвиток особистості кожної молодої людини.

У 2020 році була затверджена Стратегія молодіжного сектору до 2030 року, що отримала статус до пріоритету залучення молоді до цінностей Ради Європи [1]. Відповідно до документу молодь є однією з найбільш уразливих груп суспільства, насамперед в умовах глобальної фінансової економічної кризи, і в європейському суспільстві є найважливішим ресурсом. Стратегія запроваджує міжсекторальний підхід, передбачає короткострокові і довгострокові заходи щодо ключових сфер життєдіяльності: освіти, зайнятості, культури та підприємництва, соціальної інтеграції, охорони здоров'я, спорту,

громадської участі та волонтерства. Стратегія націлює на міжсекторальний підхід у молодіжній політиці та зміцнює співпрацю в галузі розробки політики і прийняття рішень на всіх рівнях.

Для налагодження міжсекторальної взаємодії та досягнення поставлених цілей молодіжна політика має бути обґрунтованою та базуватися на конкретних доказах, досвіді та знаннях про світогляд і цінності молоді. Європейський досвід передбачає для вдосконалення молодіжної політики використання певних інструментів: статистичні дані, дані масштабних соціологічних опитувань молоді, опис кращих практик реалізації молодіжних програм і проєктів, звіти окремих організацій, що працюють з молоддю тощо. Формування ефективної молодіжної політики можливе тільки за наявності та доступності достовірних даних щодо становища молоді та діяльності державних та громадських інститутів у молодіжній сфері.

В рамках реформування місцевого самоврядування України впровадження обґрунтованої молодіжної політики на місцевому рівні на підставі оцінювання специфічних потреб молоді, напрямів і форм молодіжної роботи, регіональної молодіжної інфраструктури та рівня молодіжної участі є надзвичайно актуальним.

Обґрунтована молодіжна політика формується на основі достовірних даних (статистичних, емпіричних, психологічних, маркетингових тощо) щодо становища молоді, її проблем і прагнень у конкретних громадах. Практики, які пропонуються в планах дій з реалізації обґрунтованої молодіжної політики, базуються на кращому досвіді роботи, їх ефективність і користь для молоді доведені при практичному впровадженні [1]. Однією з умов упровадження обґрунтованої молодіжної політики є наукове забезпечення її формування та реалізації. Формування молодіжної політики України має базуватися на аналізі соціально-демографічних характеристик молоді, тенденцій, що відбуваються в молодіжному середовищі. Дослідження проблем молоді є основним інструментом для підтримки молодіжної політики. Знання, отримані науковцями, повинні сприяти розробці ефективної політики [2].

Питання формування та реалізації молодіжної політики в Україні стали об'єктом наукового пошуку багатьох вітчизняних учених: Є. Бородіна, М. Головатого, В. Головенька, І. Ільїнського, О. Корнієвського, Р. Сторожук, М. Метьюлкіна та ін. Особливості та умови реалізації молодіжної політики на місцевому рівні досліджували М. Перепелиця, О. Кулініч, Є. Шайгородський та ін. З огляду на напрацювання вітчизняних учених поглибленого дослідження потребують питання реалізації молодіжної політики в умовах децентралізації виконавчої влади, зокрема стосовно впровадження обґрунтованої молодіжної політики на рівні територіальної громади, молодіжної участі у формуванні та реалізації молодіжної політики на рівні громади.

Метою статті є аналіз напрямів та умов формування обґрунтованої молодіжної політики територіальної громади за активної участі молоді шляхом оцінювання молодіжних потреб і проблем, діючої молодіжної інфраструктури, кращих практик молодіжної роботи.

Формування молодіжної політики та організація молодіжної роботи на рівні міста передбачає врахування всіх наявних ресурсів та налагодження взаємодії спеціалістів різних сфер діяльності (культури, освіти, соціального захисту, тощо), залучення до співпраці представників громадського сектору і бізнесу, що представляє собою міжсекторальну взаємодію [3]. Напрями молодіжної роботи мають формуватися відповідно до потреб та інтересів молоді громади, а результати періодично оцінюватися за відповідними індикаторами.

На місцевому рівні обґрунтована молодіжна політика формується на підставі достовірної інформації щодо становища молоді, її потреб і можливостей їх реалізації в конкретному місті. Такий підхід дозволяє спланувати молодіжну роботу відповідно до запитів молоді з урахуванням наявних можливостей та ресурсів. Тому для формування напрямів та завдань молодіжної політики на рівні громади має передувати комплексне дослідження специфічних потреб і проблем молоді міста та наявних ресурсів. Оцінювання ресурсів і визначення молодіжних потреб має проводитися за наявними

показниками, які можна отримати з офіційних джерел та за результатами опитувань молоді та інформації спеціалістів, які працюють із молоддю.

Обґрунтування напрямів та завдань молодіжної роботи на місцевому рівні передбачає послідовне виконання таких завдань: визначення потреб та проблем молоді громади, рівня готовності долучатися до вирішення молодіжних питань; оцінювання наявних ресурсів: молодіжної інфраструктури, спеціалістів, які працюють із молоддю, бізнес-партнерів та громадського сектору; планування молодіжної роботи з вирішення нагальних проблем молоді із залученням наявних ресурсів та соціально активної молоді.

Отримані результати є основою для формування пріоритетних завдань молодіжної роботи з урахуванням наявних можливостей та ресурсів територіальної громади. Для оцінювання ситуації необхідно провести підготовчу роботу з формування робочої групи у складі представників органів влади, спеціалістів, зацікавлених молодих людей та молодіжних лідерів, які будуть координувати роботу та залучати молодь до безпосереднього проведення досліджень.

Етап планування молодіжної роботи є ефективним, коли всі партнери реалізації молодіжної політики як державного, так і громадського сектору і, насамперед, сама молодь зацікавлені в його впровадженні та залучені до його реалізації. На цьому етапі визначаються пріоритетні напрями молодіжної роботи в громаді та планування їхньої реалізації. Організувати обговорення цих питань можна у форматі громадських слухань, круглого столу, тренінгу тощо. Найбільш ефективним є проведення круглого столу або стратегічної сесії із залученням молоді та представників влади із різних структурних підрозділів для визначення найбільш значущих проблем та створення проектів їхнього вирішення шляхом залученням усіх наявних ресурсів.

Результати обговорення та проекти доцільно презентувати громаді, що є стимулом для представників органів місцевого самоврядування у забезпеченні їхнього впровадження. Така інформація допоможе залучити соціально активну молодь до реалізації проектів, спрямованих на вирішення молодіжних проблем,

та участі в громадянському житті.

Досвід реалізації соціальних проектів та розробки ряду проектних пропозицій дозволив виокремити ряд умов ефективного формування обґрунтованої молодіжної політики на місцевому рівні: безпосередня участь молоді громади на всіх етапах визначення напрямків реалізації молодіжної політики; зацікавленість представників органу місцевого самоврядування в результатах: визначення потреб молоді та її становища в громаді, стратегічне планування подальших кроків у молодіжній сфері; створення робочої групи та команди молодіжних лідерів, які координують взаємодію представників влади, спеціалістів та молодіжних активістів; започаткування міжсекторальної взаємодії шляхом залучення та до реалізації проекту спеціалістів, які працюють із дітьми та молоддю, та молодіжного активу громади; науково-методичний супровід діяльності та ефективна партнерська взаємодія між науковими закладами й органами місцевого самоврядування, спеціалістами та молоддю громади; публічна презентація й обговорення результатів.

Враховуючи міжнародний досвід передумовою впровадження обґрунтованої державної молодіжної політики України має стати запровадження обґрунтованого підходу до формування молодіжної політики та організації роботи з молоддю на рівні територіальних громад.

Література:

1. Youth Sector Strategy 2030: Engaging young people with the Council of Europe's values, Council of Europe, Youth Department, [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.coe.int/en/web/youth/youth-strategy-2030>
2. Молодіжна політика в Україні. Висновки Команди міжнародних оглядачів Ради Європи. – Страсбург: Вид-во Ради Європи, 2013. – 192 с.
3. Молодіжна політика в умовах децентралізації: методичні рекомендації для спеціалістів, які реалізують державну політику в молодіжній сфері / за ред. І. В. Пешої. – Київ, 2018. – 28 с. – Режим доступу: <https://dismp.gov.ua/downloads/molodizhna-politika-v-umovakh-decentralizaciyi-2018>